

Sygn. akt I CZ 78/06

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Marek Sychowicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego
Z. S.A. w .

przeciwko Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w Warszawie
o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 listopada 2006 r.,

zażalenia strony powodowej

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 kwietnia 2006 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2006 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił apelację powoda – Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowego Z. S. A. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 8 listopada 2005 r. Orzeczenie to zapadło w następujących okolicznościach. Apelacja podpisana została przez radcę prawnego A. T., który powołał się na pełnomocnictwo substytucyjne, udzielone mu w toku rozpoznawania sprawy przez Sąd pierwszej instancji przez pełnomocnika powoda radcę prawnego J. N. (k. 45). Dopatrując się braku apelacji polegającego na jej wniesieniu przez osobę nie będącą pełnomocnikiem powoda, gdyż pełnomocnictwo substytucyjne upoważniało nie do zastępstwa strony, ale pełnomocnika powoda („...udzielam substytucji...do zastępowania mnie...”), Przewodniczący w Sądzie Okręgowym wezwał pełnomocnika powoda do uzupełnienia tego braku „przez podpisanie apelacji przez pełn. powoda r. pr. J. N. lub złożenia pełn. substytucyjnego zgodnie z treścią pełnomocnictwa i art. 91 pkt 3 k.p.c.” (k. 78). W terminie wyznaczonym do usunięcia braku apelacji złożone zostało pełnomocnictwo substytucyjne udzielone radcy prawnemu A. T. o takiej samej treści jak pełnomocnictwo znajdujące się w aktach sprawy (k. 82). Sąd Okręgowy uznał, że brak apelacji, do uzupełnienia którego wezwany został pełnomocnik powoda, nie został w wyznaczonym terminie uzupełniony, wobec czego postanowił stosownie do art. 373 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie wymienione na wstępie powód, działając przez swego pełnomocnika radcę prawnego J. N., zarzucił naruszenie art. 373 k.p.c. i art. 21 ustawy o radcach prawnych i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bezpodstawnie skarżący zarzuca Sądowi Okręgowemu niekonsekwencję i wobec uznania przez ten Sąd, że powód był zastępowany w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji przez pełnomocnika (radcę prawnego A. T.), który nie był należycie umocowany (art. 379 pkt 2 k.p.c.), niestwierdzenie nieważności postępowania, niezniesienie postępowania i nieuchylenie wyroku zaskarżonego

apelacją (art. 386 § 2 k.p.c.). Decyzję taką mógłby Sąd drugiej instancji podjąć tylko na skutek rozpoznania apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji. Wydanie zaskarżonego postanowienia spowodowało zaś, że do rozpoznania tego nie doszło.

Niezasadny jest także zarzut naruszenia przy wydaniu zaskarżonego postanowienia art. 21 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059 ze zm.). Przepis ten stanowi, że radca prawny może udzielić dalszego pełnomocnictwa (substytucji) m.in. radcy prawnemu. Sąd Okręgowy nie zarzucił zaś wadliwości dalszego pełnomocnictwa udzielonego przez radcę prawnego J. N. radcy prawnemu A. T. dlatego, że udzielone ono zostało osobie, która nie może być substytutem radcy prawnego, ale dlatego, że pełnomocnictwo to było wadliwe, gdyż nie było pełnomocnictwem do zastępowania strony, lecz pełnomocnictwem do zastępowania osoby, która udzieliła pełnomocnictwa.

Rację ma Sąd Okręgowy wyrażając nie budzący wątpliwości pogląd, że udzielenie dalszego pełnomocnictwa procesowego (substytucji) jest udzieleniem pełnomocnictwa substytutowi przez samą stronę, a nie przez jej pełnomocnika, który udzielił substytucji. Na skutek udzielonej substytucji substytut staje się pełnomocnikiem strony, a nie pełnomocnika strony, który udzielił substytucji.

Użycie w treści substytucji udzielonej przez radcę prawnego J. N. radcy prawnemu A. T. słów „...do zastępstwa mnie...” może wskazywać, tak jak słowa te dosłownie potraktował i zrozumiał Sąd Okręgowy, że substytucja obejmuje umocowanie radcy prawnego w niej wskazanego do zastępstwa procesowego nie powoda, ale radcy prawnego, który udzielił substytucji. Należy jednakże podzielić zdanie skarżącego, że jest to stanowisko zbyt formalistyczne, nie uwzględniające wszystkich okoliczności, które powinny być wzięte pod uwagę przy ocenie treści udzielonej substytucji. Po pierwsze, trafne jest stwierdzenie skarżącego, że nadanie dalszemu pełnomocnictwu udzielonemu radcy prawnemu A. T. tytułu „Substytucja” wskazuje, że jest to dokument oznaczający w praktyce sądowej udzielenie dalszego pełnomocnictwa procesowego przez samą stronę, a nie przez dotychczasowego pełnomocnika strony (art. 91 pkt 4 k.p.c.). Po drugie, nie bez znaczenia jest powszechna praktyka sądów, według której w razie złożenia przez

adwokata lub radcę prawnego dokumentu nazwanego „substytucją”, którym dalszym pełnomocnikiem strony ustanowiony zostaje adwokat, radca prawny, aplikant adwokacki lub aplikant radcowski, nie przywiązuje się szczególnej wagi do konkretnych sformułowań tego dokumentu i uznaje się go za prawidłowe umocowanie dalszego pełnomocnika do zastępowania strony w procesie. Po trzecie, nie można pominąć faktu, że na podstawie udzielonej substytucji radca prawny A. T. reprezentował już powoda w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i sąd ten (także badając, czy apelacja powoda nie jest dotknięta brakami – art. 370 k.p.c.) nie dopatrył się wadliwości tego umocowania ani sam powód nie zarzucił, że radca prawny A. T. działa w procesie bez należytego umocowania. Wreszcie po czwarte, jeżeli Sąd Okręgowy badając dochowanie przez apelację wymagań formalnych, ściśle odczytał treść substytucji złożonej w sprawie, na podstawie której substytut już działał w procesie i uznał, że nie odpowiada ona dalszemu pełnomocnictwu przewidzianemu w art. 91 pkt 4 k.p.c., to w wezwaniu do uzupełnienia braku apelacji należało bliżej określić wymaganie, którego zdaniem Sądu substytucja nie spełniała, a powinna spełniać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2000 r., V CKN 1144/00, niepubl.). Wezwanie do uzupełnienia braków apelacji skierowane do pełnomocnika powoda nie czyni zadość temu postulatowi. Powód nie może zatem ponosić ujemnych konsekwencji niewykonania tego wezwania w sposób, który odpowiadał intencji leżącej u podstawy jego wystosowania, ale w nim niewysłowiony.

Uznając z przytoczonych względów zasadność zażalenia, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁶ k.p.c. postanowił jak w sentencji.